



# Folkekirken på St. Hanshaugen

ST. HANSHAUGEN SOKN, GAMLE AKER & LOVISENBERG KIRKER

## KORONA OG GJENÅPNING

Er det noen ord hele verden kommer til å huske fra den tiden vi lever i, og som kommer til å gå inn i historiebøkene, så er det Covid19 og korona. Jeg tror vi alle har sett tegningene av regnbuen som er hengt opp over hele verden, i barnehager, i skoler og hjem, med påskriften: «Alt blir bra!» At korona-pandemien skal gi slipp og at vi skal få leve normalt igjen. – Det har ikke vært enkelt for noen av oss, kanskje aller tøffest for ungdommene.

«Alt blir bra» er kanskje mer et håp enn en sannhet vi kan regne med når vi ser hva pandemien kan gjøre med mennesker. Og samtidig: Nå opplever vi at pandemien går tilbake, samfunnet gjenåpnes gradvis. I kirkene våre kan vi nå feire gudstjeneste og ha kirkekaffe, selv om vi må ha antallsbegrensninger og fortsatt følger strenge smitteverntiltak. Det er som om livet vender tilbake.

Sentralt i vår kristne tro er at vår fremtid er i Guds hender. Da du ble døpt fikk du et løfte om at Gud aldri vil slippe deg, men holde deg fast – uansett hva som hender av godt og ondt gjennom livet, i lykke og ulykke, så slipper ikke Gud deg. At det er en ivaretagelse som holder oss fast også når ulykken rammer, også når sykdom, nød og død rammer, en ivaretagelse som ikke slipper oss. Det er kanskje særlig viktig å minne hverandre om løftesordet i dåpen nå under en verdensomspennende pandemi, noe ikke hver generasjon opplever.

Å våge å tro det løftet vi fikk i dåpen, og som vi gjentar når vi istemmer trosbekjennelsen under gudstjenesten – og det kan vi nå igjen få gjøre når vi samles til gudstjeneste – det gjør noe med oss. Om vi er ung eller gammel, spiller ingen rolle. Det gir oss håp til både dagen og morgendagen.

Det er håpet: Alt blir bra! Ikke at vi ikke kan bli rammet, på så mange måter, for det blir vi. Men at det er en ivaretagelse av deg og meg, av oss, i livet og gjennom døden. Det er løftet vi fikk i vår dåp.

Kjære Gud, vi takker deg for din kirke på jorden, og at vi får søke kirke og gudstjeneste her på vårt sted. Help oss å hvile i det løfte du ga oss i dåpen, og leve i håp til dagen og morgendagen. Vi ber om din velsignelse for alle som bor på St. Hanshaugen. Amen.

Sokneprest Roger Jensen

## INNHOLDSFORTEGNELSE

I dette nyhetsbrevet for soknet gleder vi oss over å kunne fortelle mer om:

- Norges første menighetshus?
- Blaatur for pensjonistene
- Harald Stanghelle en av gjesteforeleserne ved Gamle Aker søndag
- Minneord til Mrs. Lovisenberg

## GAMLE AKERS MENIGHETSHUS -Først i landet med eget menighetshus?

18. september 1892 innviet daværende biskop i Kristiania, Essendrop, Gamle Akers Menighets- hus i Akersveien 42. Menighetshuset var en gave fra konsul Westye Egeberg som hadde gitt en tomt i det området av sin løkke som lå nær- mest kirken, og fabrikkeier Conrad Langaard som ga bygningen med innbo.

Menighetshuset var bygget etter den standard som i noen år var brukt når en bygget bedehus eller misjonshus, altså med et stort forsam- lingsrom, men uten galleri og med tak opp til bygningens gavl, og en mindre tilstøtende sal i en sidefløy, pluss bo-mulighet for en vakt- mester og for en diakonisse.

Vaktmesteren fikk i det nybygde menighets- huset et rom med komfyr i første etasje, og ovenpå var det som kalles «en hyggelig be- kvemmelighet med kjøkken» til diakonissen. Men selv om huset ikke skilte seg vesentlig fra byens bedehus, var det noe nytt at det kalles Menighetshus og knyttes direkte til virksomhe- ten i en menighet, bygges tett opp til kirken.

Bedehus (eller misjonshus) var gjerne reist av eller for en kristelig organisasjon, ofte for å avhjelpe behovet for et gudshus i de raskt voksende bydelene, men også for å gi rom til legmannsforkynnelse i friere former. menig- heten skulle slutte seg sammen for å arbeide for flere menighetsmål enn bare menighets- pleie. 30. desember samme år blir så Gamle Akers Menighetsforening stiftet hjemme hos professoren. Allerede våren 1890 kommer det i gang et organisert ungdomsarbeid, med møter i et rom i en kjeller i nærheten.

Fabrikkeier Langaard (1823-97), en nabo av Gisle Johnson og av det kjellerlokalet der ungdommen samlet seg, - Langaard som anla tobakksfabrikk, drev skipsrederi og flere andre bedrifter -, var også aktiv kirkemann.

I en årrekke var han kasserer i Det norske Bibel- selskap, formann i pleiestiftelsen for småbarn og hadde et hjem for fiskere i Finnmark. Men nå, i en alder av 69 år, gir han til sin menighet et helt hus, og 3 år senere bekoster han det

glassmaleriet som står over inngangen i Gamle Aker kirke. Menighetshuset bygges i murstein i gotisk stil, og er tydelig tegnet av en dyktig arkitekt.

Uten å ha fått det bekreftet, må vi anta at arki- tekten er den samme som Langaard oppnevner i bestyrelsen for huset, en stiftelse der også begge menighetens prester og fire legmenn er med. Det er arkitekt Johan Meyer (1860-1940). Meyer var utdannet både i Norge og Tyskland, har tegnet en rekke villaer rundt Oslo, arbeidet for Nidaros domkirkes restaurering, ble allere- de i 1885 lærer i frihåndstegning ved Den Kgl. Tegneskole, og hadde en rekke ulike oppgaver. Menighetshuset får et stort maleri sentralt plassert i Menighetshusets hovedsal.

Dette er også noe nytt. I bedehusene var det på den tid ikke vanlig med det som nærmest må kalles et stort alterbilde. Maleriet er bestilt og betalt av Conrad Langaard og gitt til me- nighetshuset. Det er utført av maleren Eivind Nielsen (1864-1939) og forestiller Kristus på veien til Emmaus, med figurer i legemsstørrel- se, og kom på plass 2. juni 1883.

Nå er det nok en del i menigheten som aner at det må være det samme maleriet som nå henger på fondveggen i den store salen i menig- hetshuset i Geitmyrsveien 7 d. Og ser man på signaturen på maleriet der, står det E. Nielsen 1883. Det er altså maleriet fra det første me- nighetshuset. *(se bildet)*

Maleren Eivind Nielsen var født i Haugesund, men bodde den største delen av livet i hoved- staden og var i sin utdanning bl.a. elev ved Den kgl. Tegneskole 1885-88, altså på den tid arkitekt Meyer var lærer der, - og i 1890 ble også maleren lærer på Tegneskolen, og dermed kollega av arkitekt Meyer! E. Nielsen ble i sin samtid mest kjent som tegner og illustratør. Alt i 1888 kom den første billedbok i farger for barn, og senere en hel rekke bøker, men han fikk også det ærefulle oppdraget med å utføre et takmaleri i salongen på Nationaltheatret, og deltok i konkurransene om flere store offentlige oppgaver.

Når det gjelder dette første menighetshuset til Gamle Aker, hadde Langaard bestemt at styret (bestyrelsen) hadde å bestemme over bygningens bruk.

Her heter det bl.a. at «bygningen skulle leilighetsvis også kunne benyttes i ikke spesielt religiøse øyemed, så sant de ikke sto i strid med kirkens bekjennelse og Evangeliets lære».

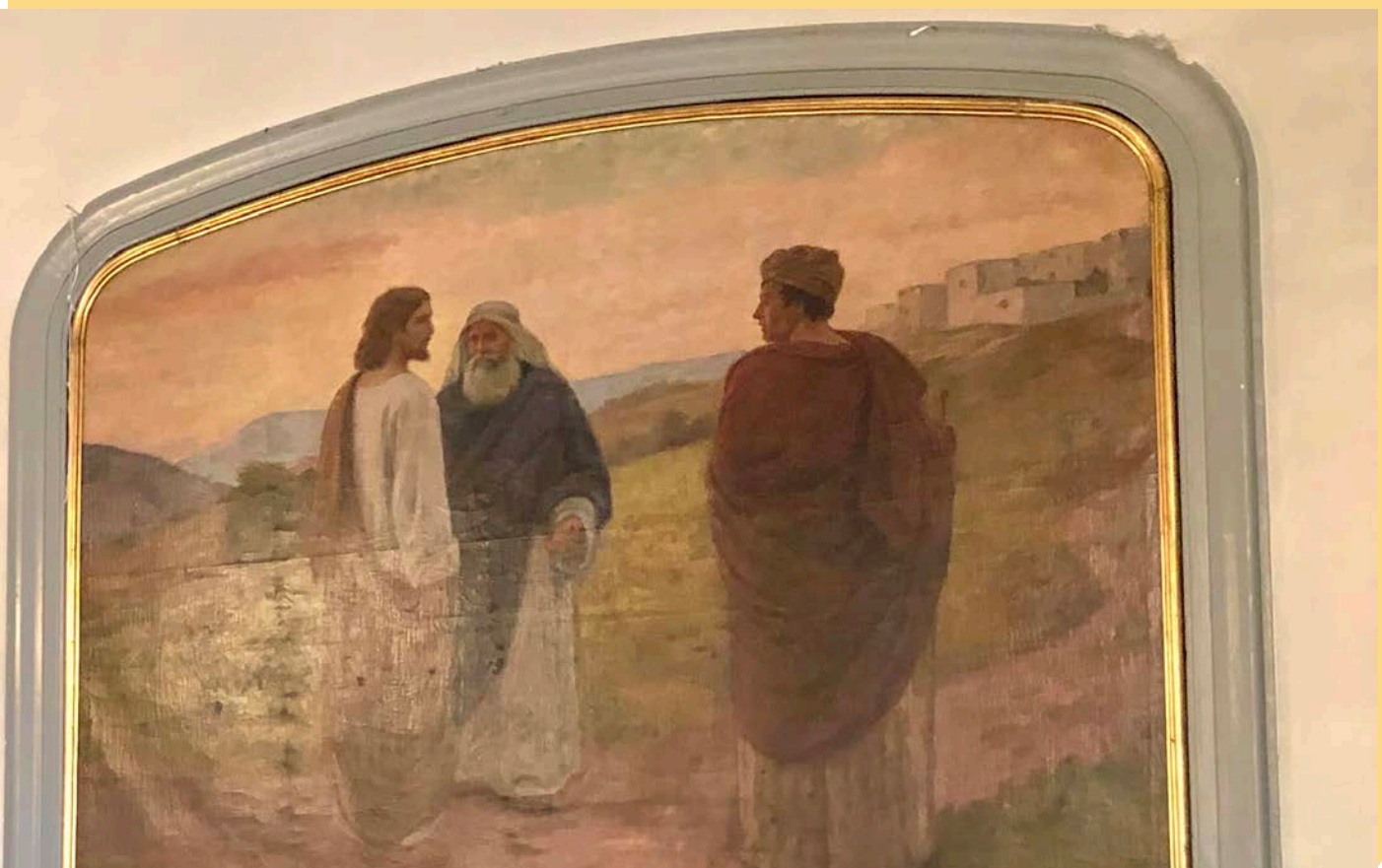
De to ungdomsforeningene, en for unge kvinner og en for unge menn, vokste raskt etter at menighetshuset sto ferdig. Et sangkor kom til, og en livskraftig misjonsforening, og søndags-skolearbeidet starter og vokser veldig, og etter hvert kommer også flere foreninger i gang. Sognepresten Krogh Tonning holdt seg litt i bakgrunnen i dette arbeidet, mens res. kap. Jens G. Blom var meget aktivt opptatt av det som foregikk i Menighetshuset.

Høsten 1912 får kommunen overta menighetshuset til innkvartering av husville et halvt års tid for å avhjelpe en nødsituasjon. Etter at menigheten igjen hadde fått bruke huset til sitt egentlige formål, ble huset igjen av hensyn til de mange nødlidende i byen, høsten 1919 stilt til disposisjon for kommunen til midlertidig herberge for husville, mens menigheten fikk disponere et par klasserom i kjelleren på Ila skole til sitt bruk.

Dette ødela etter hvert mye for menighetens arbeid, så menighetsrådet ber i 1925 om å få

huset sitt tilbake eller at kommunen bidrar til å skaffe nye, egnede lokaler. Fordi menigheten i mange år har hjulpet kommunen med å minske husnøden, er kommunen velvillig innstilt til å finne en god løsning. De kjøper huset i Aker-sveien, og avstår en tomt, Geitemyrsveien 1 (senere 7d) og bevilger et rente- og avgiftsfritt lån til å bygge et nytt og større menighetshus der. Etter at byggearbeidet er satt i gang på menighetshuset, søkes det om midler til også å bygge leiligheter for menighetens to prester pluss vaktmester. Dette blir sidefløyen til selve menighetshuset. 7.oktober 1927 innvies det nye huset med en stor fest.

Ved sin størrelse og med de mange rom, blir også dette huset til stor velsignelse for menigheten gjennom mange år, men mot slutten av århundre reduseres foreningens tidsalder tydelig. Samtidig har det lenge vært et behov for å finne egnede lokaler nærmere kirkebygget, så da Akersbakken 30 skal selges, slår menigheten til. Sensommeren 2001 kan Gamle Akers kirkesenter tas i bruk, og menighetens virksomhet flytter over hit mens menighetshuset leies ut først til Betlehem og så til den kinesiske menigheten. Sidefløyen beholdes som prestebolig, leilighet til et bokollektiv av studenter og menighetsbarnehage.



## Redningsaksjon med vidtrekkende følger

*Sokneprest dr. theol. Roger Jensen*

I år, for 500 år siden, skjedde en redningsaksjon som skulle få vidtrekkende følger. En person hadde valgt å trosse det som var av datidens autoriteter og myndigheter, keiser og pave, og hevdet at han var bundet av en annen og høyere makt og myndighet, nemlig sin samvittighet. Selve opprøret nådde sitt klimaks den 18. april, hvor han med henvisning til sin samvittighet nektet å trekke tilbake hva han tidligere hadde sagt og ment, selv om både pave og keiser krevde nettopp det.

Å knytte reformasjonen til år 1517 og Wittenberg er forståelig fra et kirkelig perspektiv, da var det Martin Luther offentliggjorde tesene mot avlaten. Fra et mer allment perspektiv kunne reformasjonen like gjerne vært knyttet til 1521 og hendelsene i Worms og på Wartburg.

### Utfordrer både pave og keiser

Hva ville skje nå? Det var keiseren som hadde innkalt til riksdag i Worms, den særlige foranledningen var all den støy og de utfordringer munken og professoren fra Wittenberg hadde skapt. – Denne type religiøs støy og utfordring var ikke noe nytt, men nettopp historien viste hvor farlig den kunne være, at den må håndteres og bringes under kontroll om ikke man skulle risikere at samfunn ble destabilisert.

Luther var lyst i bann allerede 3. januar 1521, og nå var kravet fra kirken at verdslig makt skulle følge opp og erklære ham fredløs, satt utenfor samfunnet og ikke lenger beskyttet av rettsordenen. Men keiseren gikk med på at han først skulle høres, særlig etter påtrykk fra kurfyrst Fredrik den Vise av Sachsen. – Luther var selve «kjendis-professoren» ved det universitet i Wittenberg Fredrik den Vise søkte å bygge opp, og hvor han hadde sitt slott, og som det følgelig var maktpåliggende for fyrsten å beskytte.

Keiser og pave søkte å bringe under kontroll noe som ikke lenger lot seg stoppe. Luthers tekster var nå spredt vidt og bredt, noe trykkekunsten hadde muliggjort. – Jo mer støy det ble rundt Luther, jo mer interesserte ble de stadig fler lesekyndige i selv å lese hva den provoserende munken og professoren mente. Gamle strategier for å bringe uro og støy under kontroll var utfordret, nå var kravet at han skulle lyses fredløs.

Men først skulle han altså høres. Luthers reise fra Wittenberg til Worms ble som et triumftog, hans kritikk av middelalderkirken hadde vunnet gjenklang i folket, mennesker møtte opp på herbergene og ellers underveis for å se den kjente mannen, reisen varte knapt to uker. I Worms under høringen, er det så han sier de berømte ord som har blitt stående for ettertiden:

«Hvis jeg ikke blir beseiret ved Skriftens vitnesbyrd eller ved åpenbare fornuftsargumenter – for jeg tror verken på paven eller på konsilene alene ettersom det står fast at de flere ganger har tatt feil eller har motsagt hverandre – så forblir jeg beseiret ved de skriftsteder jeg har anført, og min samvittighet forblir fanget i Guds Ord. Jeg verken kan eller vil tilbakekalle noe, for det er verken sikkert eller frelsebringende å gjøre noe mot ens samvittighet. Gud hjelpe meg. Amen.»

Den neste dag holdt keiseren en tale hvor han tydelig sa at han «heretter vil betrakte ham som en notorisk kjetter». Men før riksdagen rekker å fatte noen formell beslutning, velger Luther å forlate Worms. – Etter ytterligere et par dager erklærer så riksdagen Luther for å være kjetter og fredløs.

Nå er alt i spill. Som fredløs er Luther satt utenfor rikets lover og beskyttelse, han er «fritt vilt». Den 4. mai, på hjemreisen til Wittenberg, er det så kurfyrsten arrangerer bortføringen.



Han føres til fyrstens borg på Wartburg for der å la skjegget gro og fremstå som «junker Jørgen». Snaut ett år lever han her, kun et fåtall vet hvor han holdes skjult, den første tid antar mange at han er drept. De krefter som har heiet ham frem begynner å leve sitt eget liv med bl.a. ødeleggelse av religiøse bilder og gjenstander til følge. Mange munk og nonner forlater nå sine kloster, enkelte klostre tømmes helt for ordenfolk.

Selv påtar Luther seg på Wartburg å oversette Det nye testamentet fra gresk og til alminnelig tysk hverdagspråk. Det meste av oversettelsesarbeidet er gjort unna på bare 11 uker, et arbeid som kommer til å danne grunnlaget for dagens tyske språk, såkalt høytysk. For Luther går det om å skrive som torgkona snakker. Det skal være levende ord. Ord som skal forkynnes og høres, ikke undervises for å læres. Evangeliet forstås som en levende stemme, en tiltale som evner å skape noe nytt, være frigjørende hendelse og handling i menneskets liv. Oversettelsen skal følgelig være deretter, levende, kraftfull og frigjørende.

Nå er det Bibelen som gis autoritet i teologiske spørsmål og ikke embetet, frihet fra prest- og paveautoritet, et grep som kommer til å bli et viktig ledd i utviklingen av hva vi i dag kjenner som hermeneutikk, tekstforståelse og tekstfortolkning.

I det gryende bondeopprøret som i lengre tid har vært i emning, opplever de utarmede bøndene Luther som en støttespiller i talen om frihet. For dem forstått som frihet fra jordeierne som utnyttet og utbyttet de på det groveste. På den ene side ga Luther bøndene rett i at de var urettferdig behandlet og at de pålagte skatter og byrder var for tunge. På den annen side, når opprøret og krigen etter noen år kom, vendte han seg mot bøndene og mente at fyrstene nå måtte slå opprøret ned. Luthers holdning må i ettertid kunne beskrives som ambivalent. Bondekrigen gir et tidlig eksempel på hvor vanskelig den frihet Luther hadde gjort seg til talsmenn for kunne forstås og bruk

### Den vanskelige friheten

Luther insisterer på at det indre menneske var et område verken konge eller pave hadde myndighet over eller kunne tvinge. Det indre menneske tilhørte Gud og skulle for den troende være bestemt av opplevelsen og erfaringen av frihet. Det ytre menneske var del av samfunnet og underlagt verdslig makt og myndighet, bestemt av ufrihet ved å utføre de oppgaver og plikter hverdagsliv i familien medførte og hva øvrigheten fastsatte.

Men det var ikke en frihet til å tro og ytre seg som man selv ønsket Luther søkte, en slik tanke lå utenfor hans horisont. Det var en frihet fra religiøst overformynderi hvor kirken hadde tatt eierskap til Gud på en måte som gjorde ham ufri og bundet, hvor både menneskets forhold til verden og til Gud ble gjenstand for slit og strev. Nettopp her ville han skille.

Når vi ser nærmere etter så ser vi altså at det ikke er dagens ideal om «samvittighetsfrihet» Luther var eksponent for i Worms. Samtidig ser vi at Luthers posisjon kom til å bli et viktig steg på veien frem mot dette så viktige frihetsideal. Spørsmålet som står igjen er om den frihetsopplevelse og -erfaring som Luther fremholder likevel gir mening, til tross for de utfordringer som umiddelbart fulgte?

Det som skjedde her i Worms og Wartburg for 500 år siden er fra den ene side sett bare ett ledd i en kjede av hendelser i en tid preget av uro og omveltning, fra den annen side sett får nettopp disse hendelsene snart ikonisk status og får slik vidtrekkende følger. – Og altså, om kurfyrsten ikke hadde gjennomført sin redningsaksjon, ja så er det ikke godt å si hvordan utviklingen på disse områdene ville gått. Det er det grunn til å markere, nettopp i år.

*Teksten er en bearbejdet og forkortet versjon av kronikk som ble trykket i avisen Vårt Land den 4. mai*



## Ut på tur - aldri sur; Blaafarveverket for seniorer

Av Kirsten Nilsen, menighetsrådsleder

Onsdag den 18. august, generøst sponset av Langaas legat, dro nesten 40 forventningsfulle og blide 65+ ere iført munnbind fra St. Hanshaugen og Fagerborg menigheter på tur til Blaafarveverket på Modum. Ledere på turen var Roger Jensen, sokneprest i St. Hanshaugen, og Line Andreassen, daglig leder i Fagerborg. Med på turen var også Osloguide Heinz Windingstad, som ga oss interessante innblikk i det vi kjørte forbi på veien.

Det er utrolig hva en ikke vet om de nærmeste omgivelsene! Det var ikke dagen for allsang i bussen, med munnbind og smittevern, men vi sang, under ledelse av Roger, den gamle keltiske velsignelsen Må din vei komme deg i møte...

Etter halvannen times busstur ankom vi Blaafarveverket, og første post på programmet var lunsj. Deretter fulgte en meget interessant innføring i verkets historie som Norges største industribedrift på 1800-tallet.

I 1772 oppdaget en oppsagt sølvgruvearbeider noe han trodde var sølv, men som skulle vise seg å være noe langt mer verdifullt, nemlig kobolt. Kobolt brukes til å fremstille et blått fargestoff, som var meget ettertraktet, spesielt i produksjonen av glass og porselen, men også i fremstilling av papir.

Snart var en stor produksjon i gang, og i første halvdel av 1800-tallet sto verket for 80% av verdens koboltproduksjon.

Det hadde 1200 arbeidere, og var et helt lite samfunn. Arbeiderne hadde sosiale rettigheter som var langt forut for samtiden, med blant annet sykelønn og skole for barna. Verket var blitt etablert av kong Christian den VII i 1776, men skiftet senere eier flere ganger. Etter hvert kom det et nytt blått fargestoff på markedet, det syntetiske ultramarin. Ultramarin var av dårligere kvalitet enn kobolt, men var også mye billigere. På sikt ble kobolt utkonkurrert, verket gikk konkurs i 1849 og ble endelig nedlagt i 1898. I dag er det museum, med utstillinger som viser hvordan koboltproduksjonen foregikk, og guidede turer i de gamle gruvegangene. I tillegg til butikker, spisesteder og barnas bondegård.



Naturen og landskapet ved Modum har inspirert kunstnere som Fritz Thaulow og Theodor Kittelsen. I det 1968 ble kunstsenteret etablert av Tone Sinding Steinsvik og Kjell Steinsvik, med utstillinger hver sommer, i tillegg til et permanent museum med verker av Theodor Kittelsen.

Årets utstilling heter «Sommereventyr» og består av 60 utlånte verker fra Nasjonalmuseet (tidligere Nasjonalgalleriet). Vi finner mange kjente kunstnere og verker her, og for mange vil en vandring på utstillingen være som å gå fra høydepunkt til høydepunkt i Nasjonalgalleriet.

Blant annet finner vi verker av Christian Krogh, Harriet Backer, Edvard Munch, Christian Skredsvig og Harald Solberg, for å nevne noen av de mange.

Dessverre for oss er Blaafarveverket et yndet utfartssted, og på grunn av pandemien var det begrensninger på antall besøkende i utstillingsalene på en gang.

Dermed var det lang kø for å komme inn, og mange syntes nok det ble for liten tid til å se utstillingen. Men sånn er det nå i disse tider. Noen tok også en tur i butikken, der det selges vakre gjenstander i glass og porselen, naturligvis med den karakteristiske blåfargen. Om det er kobolt eller ultramarin sies ikke.

Etter en utmerket middag med skinkestek og tilbehør, samt eplekake med krem til kaffen, var det tid for å sette kursen hjemover. På grunn av omkjøring og kø tok hjemveien en ekstra time.

Men underveis vi fikk både interessante informasjonen fra guiden om mennesker som hadde tilknytning til Blaafarveverket og ikke minst informasjon om alt det interessante som skal skje i de to menighetene i høst.

Alt i alt en riktig vellykket tur, som også absolutt kan anbefales på egen hånd.

Mer informasjon om Blaafarveverket finner dere på hjemmesiden deres : [www.blaa.no](http://www.blaa.no).



## Særlige søndager i soknet

Menighetsråd og stab har utviklet en strategi for det nye soknet, som også referert i tidligere nummer av nyhetsbrevet. Nå er høsten kommet og pandemien har begynt å slippe tak – nå skal vi gradvis begynne å implementere strategien!

### Lovisenberg-søndag

Én søndag i måneden vil det være en særlig «gudstjeneste for små og store», hva som tidligere ble kalt familiegudstjeneste, en egen «Lovisenberg-søndag». At gudstjenesten slik har et særlig fokus betyr ikke at noen aldersgrupper ikke er tenkt med eller ikke er inkludert, tvert imot. Det er vår nytilsatte diakonimedarbeider Anette Johansson som står i sentrum i satsningen, i kompaniskap med øvrige medarbeidere.

Organist Ulf Nilsen og prest Morthen Sørli, men også prestene Ingrid Elise Wergeland og Roger Jensen vil komme med. Etter gudstjeneste er det kirkekaffe i menighetshuset i Lovisenberg.

Gradvis vil Lovisenberg-søndag som hovedregel arrangeres første søndag i måneden, for høsten har det blitt vanskelig som følge av tidligere inngåtte avtaler. Datoer for høsten for «Lovisenberg-søndag» blir derfor:

- 12. september
- 10. oktober
- 14. november
- 5. desember.

### Gamle Aker-søndag

Siste søndag i måneden arrangeres «Gamle Aker-søndag» – denne søndagen er det ikke gudstjeneste i Lovisenberg kirke så vi håper å kunne samle hele soknet! På disse dagene skal vi tenne lysekronene i kirken med levende lys, noe vi ellers bare gjør på julaften og de særskilte festdagene i kirken. Vi planlegger med ekstra kirkemusikalske bidrag som løfter gudstjenesten ytterligere, våre organister Yngve Sporild Breievne og Ulf Nilsen vil vekselvis være med, prest blir Roger Jensen.

Dette blir gudstjenester uten dåp. Etter gudstjenesten er det stor kirkekaffe og sosialt fellesskap i kirkesenteret ved kirken, før dagen avsluttes med populært foredrag.



*Første mann ut som foredragsholder er Harald Stanghelle, (Foto: Vidar Ruud, NTB)*



*Andre mann ut som foredragsholder er vår egen sokneprest, Roger Jensen (Foto: Privat)*





### Høstens «Gamle Aker-søndag»:

*September* (26. sept.): Vi markerer at det i år er 30 år siden signingen av kongeparet i Nidarosdomen, og setter fokus på monarkiet og monarkiets forhold til kirken. Harald Stanghelle forteller med tittel: «Monarkiet og kirken - 30 år siden signingen i Nidarosdomen». Det blir mulig å kjøpe signert eksemplar av boken *Kongen forteller*.

*November* (28. nov.): Vi har gjennom 2021 på ulikt vis feiret og markert Hans Nielsen Hauge, 250 år siden hans fødsel. Vi her i St. Hanshaugen sokn har et spesielt forhold til Hauge både ved at han giftet seg i, og ved at han ligger begravet her ved Gamle Aker kirke.

Dagens foredragsholder er forlagsredaktør, forfatter og kritiker Trygve Riiser Gundersen, som nå i høst publiserer sin bok *Haugianerne. Enevelde og undergrunn*. Det blir mulig å kjøpe signert eksemplar av boken.

Alle er velkomne til arrangementene, det er fri entre.



*Siste mann ut er forfatteren Trygve Riiser Gundersen. (Foto: Vårt Land)*

*Oktober* (31. okt.): Selve datoen 31. oktober er «reformasjonsdagen» i vår kirke, den dagen vi minnes Martin Luther og hendelsene som på særlig vis kom til å forme vår kirke. Foredragsholder er vår egen sokneprest Roger Jensen, han er én av få som har skrevet sin doktoravhandling om nettopp Luther. Tema er Luther-arven i historisk og aktuelt perspektiv.

## RUTH VAR Mrs.LOVISEBERG

*Av Per Arne Dahl, biskop emeritus, tidligere småkirkeprest i Lovisenberg.*

Ruth kunne uttale Vallegata og Anton Schjøthsgate omtrent med samme patos som en prest uttaler Jerusalem og Golgata. En liknende ærbødighet, kjærlighet og respekt; noe hun gjerne snakket om.

Ruth Engebretsen døde 30. april etter kort tids sykdom og fikk god anledning til å ta avskjed med sine nærmeste slektninger og venner. Etter et langt og meningsfullt liv ønsket hun at det skulle stå i dødsannonsen: «Døden er ikke det siste». Hun elsket livet og kunne plutselig si: «Det gode vi gjør har evig verdi!» Hun var med andre ord en livsglad kvinne som hentet trøst i det håpet som aldri kan dø.

Hun vokste opp i sitt kjære Høyanger og Vik i Sogn, og elsket sine foreldre og besteforeldre og sin oppvekst der. Tok middelskole og videregående på Firda gymnas og sekretærlinjen på Oslo handelsgymnasium da hun flyttet til Oslo. Hun var en dyktig sekretær som stenograferte og behersket språk til beste for skipsreder Staubo og flere generalsekretærer i Misjonsalliansen i mange tiår.

Da hun og Svein giftet seg og flyttet til Vallegata, ble Lovisenberg menighet det andre hjemmet i byen, og Misjonsalliansen og Frelsesarmeen steder der de fikk utvidet sin utsikt mot kirken og verden.

Hun vandret ofte rundt i sitt kjære Lovisenberg og samlet sjeldne planter til sitt herbarium og tok bilder med sitt veteranapparat. Jeg har knapt kjent noen med en større tilstedeværelse og troskap mot det nære og kjære. Vår datter Hanna opplevde henne som en helt spesiell blanding av lys og lett og klok og bestemt. Hun elsket Gutta på Haugen og Alaskakara i ødemarken i Svein sitt fravær, og hun nøt italienske programmer der hun kunne dra litt nytte av sin italiensk.

Det minner meg på en hilsen jeg fikk av far da jeg ble ordinert: «*Må du få nåde til å formidle sannhet med skjønnhet, så resultatet som Gud vil bli godhet*». Der møttes også Ruth og jeg.

Ruth og Svein var med å innsette meg som småkirkeprest og sykehusprest på Lovisenberg i februar 1976. Fra da av har vi fulgt hverandre i glede og sorg.



En gang sa hun: «Du skjønner at troen lå latent hos Svein og meg lenge før vi møttes og ble forsterket etter at vi ble gift. Begge to har vi alltid hatt sans for skjønnhet og godhet». Og det siste hun leste for Hanna var sin favorittstrofe av Wildenvey: «*O, ennu å være den samme, den samme, flakkende sanger og seer som før, et billed av Gud uten glass og ramme, en blomst mellom sommerens fagre millefleurs!*

*Ennu å hvile blant kløver og vikker, og høre at himmelens stueur tikker, inne bak skyenes regnbueslør*».

For Ruth og Svein var troen og livet av eksistensiell viktighet. Over kjøkkenbordet hennes hang et håndskrevet vakkert kort med trøsteordene fra profeten Jesaja: «*Frykt ikke, for jeg er med deg. Se deg ikke engstelig om for jeg er din Gud. Jeg hjelper deg og styrker deg og holder deg oppe med min rettferds høyre hånd*». (Jes 41,10) Denne troen anvendte hun på sitt eget liv og var ikke bekymret. En gang sa jeg til henne at ordene «frykt ikke» står 365 ganger i Bibelen; en dose for hver dag. Det likte hun å høre. Ruth døde ikke trett av dage, men mett av dage. Hun hadde grepet et håp som trumfet det håpløse. Hennes bekjennelse var ikke: Så lenge det er liv er det håp, men så lenge det er håp er det liv.

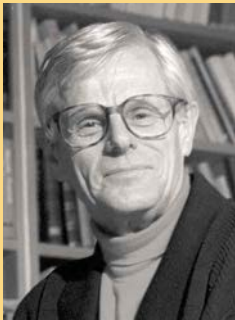
Derfor sier vi farvel Ruth, og takk for reisefølget i Lovisenberg. Og vi sier adjø Mrs. Lovisenberg, adjø, som betyr fra Gud og til Gud.

*Red.: Ruths mann, Svein Engebretsen, var i mange år leder av menighetsrådet i Lovisenberg.*

## Høst 2021

Enkelte teologer har markert seg i den offentlige debatt i Norge i det 20. århundre. De har latt seg engasjere i spørsmål som har opptatt svært mange. Vi har valgt ut tre som har hatt samfunnsmessig betydning. Morthen Sørli, prest i St. Hanshaugen sokn vil innlede til samtale.

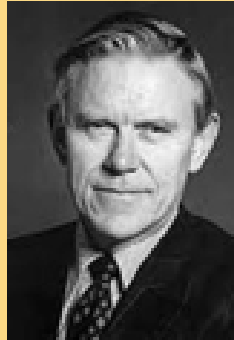
### ***Jacob Jervell – fra studiekammer til rikssynser***



19. september:  
Jacob Jervell (1925-2014) gikk på 1960 og 1970-tallet helhjertet inn i den internasjonale forskningen om den tidligste kristendoms historie. Han ble kjent i hele Norge gjennom tre radioforedrag han holdt i 1962 om den historiske

Jesus. Foredragene ble senere utgitt som bok. Jervell ble etterhvert kjendis og rikssynser som gjerne delte sine meninger med journalister som ringte. Vi vil se nærmere på boken Den historiske Jesus.

### ***Inge Lønning – teolog, debattant, stortingspolitiker***



21. november:

Inge Lønning (1938-2013) var Lutherforsker, redaktør for tidsskriftet Kirke og Kultur i 30 år og satt flere perioder på Stortinget.

Lønning var en svært begavet analytiker og hadde en sjelden utviklet formuleringsevne. I 1967 utga

han boken Levende Luther

hvor han presenterte Martin Luther for et bredt publikum. Han ble senere ansvarlig for en norsk oversettelse i 6 bind av Luthers skrifter.

### ***Kristian Schjelderup biskop og sannhetssøker***



12. desember:

Kristian Schjelderup (1894-1980) huskes i dag for at han vigslet Ingrid Bjerkås som første kvinne til preste-tjeneste i 1961 samt at han var motstandsmann under krigen. Men hans virke var langt bredere enn som så. Han var en sannhetssøker som interesserte seg for østlig mystikk allerede i mellomkrigstiden, lenge før mange andre. I boken Veien

jeg måtte gå skildrer han sin intellektuelle og spirituelle livsvei.



**Redaksjonen for nyhetsbrevet består av:**

*Kirsten T. Nilsen, Anders Smith, Roger Jensen og Arnfinn Rognmo.  
For informasjon om gudstjenester, meditasjoner og andakter du kan se  
hjemme på skjerm, se vår hjemmeside: [www.kirken.no/sthans/](http://www.kirken.no/sthans/)*